



Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR

Materiál na rokovanie HSR SR
Dňa 4. apríla 2022

č. 9)

Stanovisko k Návrhu zákona o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia

Všeobecne k návrhu:

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky predkladá na rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky návrh zákona o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia (ďalej len „návrh zákona“).

Návrh zákona má za cieľ vytvoriť účinný ekonomický a motivačný nástroj na dosiahnutie cieľov stanovených v oblasti ochrany ovzdušia podľa princípu „znečisťovateľ platí,“ tak ako to deklaruje Environmentálna Stratégia do roku 2030. Účelom návrhu zákona je nahradenie v súčasnosti platného zákona č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov, čo predstavuje aj jedno z prioritných opatrení Národného programu znižovania emisií, s cieľom znížiť emisie vybraných znečisťujúcich látok do roku 2030. Aktuálne platný zákon bol prijatý v roku 1998.

Poplatky za znečisťovanie ovzdušia podľa platného zákona sú neprimerane nízke a nezohľadňujú doterajšiu infláciu. Navrhovaná právna úprava zvyšuje sadzby základných poplatkov tak, aby ich výška reflektovala viac negatívne vplyvy vypúšťania znečisťujúcich látok do ovzdušia a vo vyššej miere motivovala znečisťovateľov ovzdušia k ďalšiemu znižovaniu emisií. Navrhuje sa postupné zvyšovanie sadzby poplatkov s tým, že v priebehu piatich rokov pomocou nábehového kompenzačného koeficientu sa poplatok zdvojnásobí a do roku 2030 sa znova zdvojnásobí. Následne od roku 2031 sa navrhuje každoročné navyšovanie poplatkov prispôbené výške inflácie.

Okrem aktualizácie výšky sadzieb za znečisťujúce látky a určenie nábehového kompenzačného koeficientu sa v návrhu zákona ďalej navrhuje zvýšenie hranice minimálnej sadzby pre vznik poplatkovej povinnosti, z doterajších 34 eur na 500 eur. Uvedeným opatrením sa zníži počet poplatníkov a dosiahne sa, že poplatky budú platiť významní znečisťovatelia ovzdušia. Zároveň sa navrhuje upustenie od poplatku za oxid uhoľnatý (CO) pre zdroje znečisťovania ovzdušia zaradené do schémy obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov, aby nedochádzalo k dvojitému spoplatňovaniu „fosílného uhlíka“ (za emisie CO z biomasy sa platí).

Súčasne platná legislatíva uprednostňuje zdroje znečisťovania ovzdušia využívajúce hnedé uhlie so slovenským pôvodom v množstve nad 30 % ustanoveným osobitným poplatkovým režimom. Toto zvýhodňovanie sa ponecháva do konca roku 2023. Návrhom zákona sa ďalej navrhuje zrušenie osobitnej oznamovacej povinnosti, nakoľko za oznámenie bude považované oznámenie údajov o emisiách do Národného emisného informačného systému (NEIS). Pričom povinnosť oznamovať údaje o emisiách do NEIS z veľkých a stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia pre všetky znečisťujúce látky podľa prílohy č. 2 vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 410/2012 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v znení neskorších predpisov ostáva zachovaná.

Pôvodný zámer oslobodiť od poplatkovej povinnosti malé zdroje sa na základe zásadných pripomienok sa zmenil na právomoc miesta obcí, rozhodnúť všeobecne záväzným nariadením o zavedení poplatkov v danom meste či obci. Na základe skutočností vyplývajúcich z navrhovanej právnej úpravy sa dosiahne posilnenie princípu „znečisťovateľ platí“, zníženie administratívnej záťaže jednak pre prevádzkovateľov zdrojov znečisťovania ovzdušia, ale aj pre úradníkov na obciach sa dosiahne významné zjednodušenie platenia poplatkov a žiadaný environmentálny prínos.

Návrh zákona bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania a na rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky sa predkladá s rozporom. Podrobnosti sú uvedené vo vyhlásení o rozporoch, ktoré tvorí súčasť materiálu.

Účinnosť návrhu zákona sa navrhuje, s prihliadnutím na dĺžku legislatívneho procesu, od 1. januára 2023.

Stanovisko AZZZ SR :

K predmetnému návrhu zákona sme v rámci medzirezortného pripomienkového konania uplatnili viaceré zásadné pripomienky. Na základe vzájomných rokovaní a konzultácií zamestnávateľov združených v AZZZ SR, APZD, RÚZ, Klube 500, SPPK a SOPK sme sa dohodli na tom, že navrhujeme aplikovať tabuľku uvedenú nižšie za súčasného dodržania nasledovných princípov:

- nárast zvyšovania poplatkov za znečisťujúce látky bude postupný,
- zvyšovanie poplatkov skončí v roku 2028,
- z návrhu zákona vypadne inflácia,
- návrh zákona nebude zahrňovať poplatky za oxid uhoľnatý pre zdroje znečisťovania ovzdušia zaradené do schémy obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov.

Rok vypustenia emisií	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031 a ďalšie roky
K _K										1
pre TZL, SO ₂ , NO _x , CO, TOC, aktuálne navrhovaná úprava	0,5	0,6	0,7	0,7	0,85	0,85	1	1	1	bez započítania miery inflácie voči roku 2030
Tuhé znečisťujúce látky	165	198	231	231	280,5	280,5	330	330	330	330
Oxidy síry vyjadrené ako oxid siričitý	65	78	91	91	110,5	110,5	130	130	130	130
Oxidy dusíka vyjadrené ako oxid dusičitý	50	60	70	70	85	85	100	100	100	100
Oxid uhoľnatý	30	36	42	42	51	51	60	60	60	60
Organické látky v plynnej fáze vyjadrené ako celkový organický uhlík (TOC)	130	156	182	182	221	221	260	260	260	260
Amoniak	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60
K _K										
pre NH ₃	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Technická poznámka:

Upozorňujeme, že v § 10 ods. 3 návrhu zákona sa uvádza odkaz na odsek 1, ktorý ale neupravuje osobitnú poplatkovú povinnosť. Tá sa uvádza v odseku 2 (pre stredné a veľké zdroje znečisťovania, ktoré spaľujú hnedé uhlie majúce pôvod na území Slovenskej republiky v množstve nad 30 % ročnej spotreby).

Záver :

AZZZ SR odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie až po akceptovaní a zapracovaní uvedených pripomienok.